

ZVON

LEPOZNANSKI LIST S PODOBAMI.

Leto V.

Na Dunaji 1. julija 1879.

List 13.

Oj z Bogom, ti planinski svet!

Na nebu zvezde sévajo,
Na vási fantje pévajo,
Pojó glasno, pojó lepó,
Pri sérci pa jim je hudó.

Kaj bi ne bilo jim hudó,
Kaj bi ne bilo jim bridkó?
Od dóma se poslávljajo,
Na vójsko se odprávljajo!

Planíne sólne, ve moj raj,
Jaz tudi ločim se sedaj;
A Bog le vé, kaj tú pustim,
In Bog le vé, kaj zdaj terpím!

Kar sreče sem na sveti vžil,
Sem jo v mladosti cveti pil,
Sem pil verh solnéh jo višin
Planine proste prosti sin.

Tú rod je moj, tú moj je kraj.
Tú živel rad bi vekomaj:
Ni kraja mi krasnejšega,
Ni ljudstva mi milejšega.

Tú narod biva se krepák,
Tú narod biva poštenják,
Ki svet ga se okužil ni,
Ki čas ga omehkužil ni.

In zdaj, planíne, ve moj raj,
Od vas tja v tuji moram kraj;
Kakó mi pa je to težkó,
Le On tam gori vé samó!

Oj z Bogom, domovinski svet,
Oj z Bogom, ti planinski cvet!
Nebéški čúvaj te vladár,
Ne zábim te nikdár, nikdár!

Bojan.

Pravda mej brátoma.

Povest iz zdanjega kmetskega življenja, spisal Josip Jurčič.

V.

Ali kedó je bil tist, ki to noč ni tako terdno spal? Ubožica Urška Kovačkina. Ona ni vso noč očesa zatisnila, temuč jokala je in jokala, da je bilo vse zglavje njene posteljice premočeno in še ni mogla nehati jokati. Zdelo se ji je, da ji bode serčece počilo od žalosti in od gnjeva in noč ji je bila dolga in beli dan ni zasijal, da bi bila mogla vstati in na kako delo bežati proč izmed teh štirih sten, ki so tako tesne za ubogo drobno stiskano dekličje serce.

Koliko je imela nocoj preterpeti mala Urška in zakaj!

Njena mati, huda Kovačka, kakor so sosedje to vdovo in osobenico zvali, prišla je bila na večer iz vasi domov, in kakošne grozne novice in koliko jeze in ljutosti na ubogo Urško je prinesla poleg teh novic domov! To ni móči povedati. To je treba, da bi jo bili vi slišali, kako je pripovedovala sopihaje, jezeč se in celo kolneč, pa zopet milo tožeč, jokajoč in obupajoč, da ima táko hčer, oh! in tácega otroka kakor je Urška, oh!

Slišala je, da so se pri Beranovih topli, starejši in mlajši, Gašpar in Tone, hudo sta se tepla, do kervi, Tone bode morda še na kervavih ranah umerl — Bog vé, kaj bode — k zdravniku je šel, tožili se bodo, zaperti bodo, gotov je prepir in nepokoj v tej hiši za večne čase; ker kadar se take reči v kakovej hiši začno, potem tam Bog odtegne svojo roko in sama sveta nadloga in sama bridka nepravda v góstje prideta pod

tako hišno sleme, da nas reši sveta pomagalka!

In kedó je bil kriv vsega tega kervavega tepeža, vsega tega vpitja, vse te nesreče? Vsa vas uže samo o tem govori in Kovačka je tudi zvedela, — o Bog ti meni pomagaj, da bi tega ne bila nikdar slišala, da je sama in sama njena Urška vsega kriva! O to nesrečno dete, kedó bi si bil mislil, dà dá...

„Saj ni móči govoriti!“ oddihovala se je od jeze stara vdova, ko je bila hčerj povedala, da ona, le ona je kriva vsega, kar je bila z onim fantom — o! o! — zmenjena in dogovorjena, da se na potu iz málina snideta in skupaj peljeta. In slišala je, da sta se Tone in njena hči, res skupaj vozila, a Bog vé kaj sta počela, da na moko nista pazila in da sta jedno vrečo izgubila. Iz tega je vse prišlo. Ljudje imajo dolge jezike, bodo še več povedali nego je morda res, in Bog vé kaj je res, ti, ti....

In tu je dobila mala ubožica Urška od svoje jezne matere prvič v življenji gerde priimke, oh take, da so jo v dušo zapekli, ker so bili tako krivični in ker jih je mati, zlata mati izgovarjala in ji v lice metala.

Urška je imela mehko serce, blago dušo, serce in dušo, kakor jih Bog oče ne daje ljudém sploh, dobrotno serce in čisto, kakor ga Bog daje le izvoljenim deklicam na tihoma in ne vprašaje po domu, v katerem se rodé, ni po zibelci, ki jih čuva, ni po obleki, ki jih krije, ni po izobraženji, katero jim daje sama

zdrava naravna človeška pamet ali pa drag učitelj z mnogoverstno knjigo in modrim pisanjem. Ona je bila dobrota in čistost sama, vsem ljudem ljuba in postrežna, niti znala ni, kaj je sovraštvo ali zavist, zadovoljna je bila z vsem in vsem ljudem bi bila rada zadovoljnost privoščila.

Kako jo je tedaj moralo strašno zadeti, ko je slišala iz ust razkačene matere, kake žalostne nasledke ima njen greh, da je davi iz mālina gredoč poslušala vabilo sosedovega Toneta in prisela k njemu na voz. Tepli so se! Do kervi! Tožili se bodo! Nesreča nad hišo! In vsega tega je Urška kriva.

To je bilo preveč na enkrat za ubogo dekle; bilo ji je, kakor bi jo s kijem po glavi udaril. Od kraja materi niti odgovarjati ni mogla, kar je starko še bolj razljutilo.

Ko je deklica potem toliko k sebi prisla, da je pripovedovala, kakó je bilo: da nista bila nič zmenjena, da jo je na cesti došel in na voz silil, da je bil morda vrečo uže prej izgubil, da ona nič ne vé, — ni ji mati ničesa verjeti hotela, temuž zmerjala jo je in ihtela:

„O Marija sedem žalosti! Vendar sem mislila, da bom na stare dni kakovo veselje nad teboj imela, ko boš pridna in te bodo ljudje hvalili; zdaj moram pa slišati, kako te po jeziki nosijo, ko si komaj kite znaš sama splesti, ti...“

In pri tej priliki se elegično čuvstvo materino berzo zopet preoberne v jézo in serd ter obeta deklici uže s tepenjem. A predno je do tega prišlo, vernile so se zopet mečje solzé in z njimi milejše tožbe.

Je li tedaj kaj čudesa, če pripovedujemo, da je noč po tacem večeru bila za Urško strašna noč, da je ubožica pla-

kala neprestano. Ko so se ji solze za malo ustavile, naslikala ji je mlada domišljija: kako „ón“ tam kje kervav in ranjen leži v hudih bolečinah a nima nikogar, ki bi ga tolažil in mu postregel, ker so se vsi sperli z njim in — — zavoljo nje, nesrečnice! In zopet dekletce poljój solzé ter tekó neusahljivo, da si jo uže glávica boli, da hode valjda počila. Oh, ko bi se dal ta denašnji nesrečni dan še enkrat preživeti, nikdar ne bi ona več poslušala vabila na voz, na tiste nesrečne vreče, ne, rajša bi šla peš, ko bi tudi tako trudna bila kakor sam Bog, ko mu je Simon iz Cirene križ odnašal.

VI.

Drugi dan je Tone sé svojo težko glavo prišel k vaškemu kerčmarju in mu povedal, kakó je tožil in kaj je opravil. V pravdanji izvedeni kerčmar je hitro sprevidel, da je vse to toliko kot nič, da jo birič lokávo porabil fantovo neizkušenost za to, da se je napil. Zato kerčmar stegne svoj komolec po mizi po katerej je cel roj muh plesalo in reče glavo v dlan naslonivši:

„Veš kaj, Tone, ti nisi prav nič opravil. Tist birič, s katerim si govoril in ki si ga napojil, nima nič pravice soditi in govoriti. Ti bi bil imel notri iti, čez tist mostek, potlej pa gori v kancelijo k sodniku in ta bi bil vse kar imaš ti tožiti na protokol dejál“.

„Na pretkólj? Kam je to“? vpraša Tone.

„Zapisal bi bil na svoja pisanja, veš? Potlej bi bil pa tvojega brata na odgovor klical. Zdaj pa ne bo nič“.

„Nič“? vpraša Tone. „In mene sme Gašpar metati kolikor hoče“?

„Ne smé te, ne, za to ga moraš pa tožiti takó, kakor se mora, da kaj za-leže“.

„Tožite ga vi, ko jaz ne znam“, reče Tone boječe in v zadregi.

Kakor da bi ga bil naročil, stopi zdajci v izbo Tomaž Bratelj, daleč okolo znan zakotni pisac, mož rudečeličnega, zabuhlega, zapitega obraza, z ogóljeno suknjo in utepenimi od petá razhojenimi hlačami in kljukasto pálico.

„Ravno prav si prišel“, pozdravi ga kerčmar in mu prinese vina, potem mu pa razloži Tonetovo tožbo ter reče: „Vidiš, Tone, ta ti naredi vse na pismo, tako da ti ne bode treba k sodniku hoditi, ampak samo vloži se tako pismo in potlej pojdeš le kadar te bodo poklicali in brata bodo tudi klicali“.

„Nič se ne boj, jaz pojdem še s teboj in bodem govoril za te. Imaš kaj denarja, daj za vino“, poprime Bratelj besedo.

„Denarja ima pri meni kolikor hoče“, odgovori kerčmar. In takoj so delali pismeno prijavo na sodnijo, Bratelj sam prevzame skerb, da se izroči.

Tako je bila tožba nazadnje vendar res odpravljena.

Ker Tone ni hotel niti ne mogel domóv iti, nameni se v sosednjo vas, kjer mu je bila sestra omožena.

Čez vas ni hotel iti tja. Sram ga je bilo. Gotovo so uže vsi ljudje vedeli, kako ga je brat ob tla vergel. Zato krene za vasjo po stranskej stezi za mejo.

Ali če se hoče človek jedneji sitnosti ogniti, sreča ga druga. Za ovinkom namreč mu nasproti pride stara Kovačka, Urškina mati, ki je košáro pleva na glavi domóv nosila. Kakor slaba vest ga nekaj zabode, rad bi se

bil tej ženi ognil, a ni se mogel, če ni hotel v koruzo pobegniti, kakor mlad pastir.

Kovačka se predenj postavi in vpije:

„Glej ga, glej! Pa regatájo, da so te na pol ubili. In ti hodiš cel in zdrav po svetu, ti....“

In Tone dobi celo kopo izbranih zmerjanj in psóvk ob glavo. Z robato kletvijo jih ženi nekoliko verne in hoče iti.

„Le počakaj, ne uideš mi, ne, slisati moraš kar ti gre“, razsaja starka in začne ob jednem glasno jokati, verže plevel z glave, sede v travo in ihteča toži:

„Za Kriščevo ime, kaj sem ti jaz naredila, kaj ti je moja púnica naredila, da si nas spravil v sramoto in slabo ime pred vso vasjo in vso faro. Nisi mogel mimo mojega dekleta iti, kaj ti je revica mar bila? Kaj zdaj ljudje govoré! Da je ona, ta revica, sama kriva, da ste se pri vas topli do kervavega in da si po pečate hodite in božje ime od svoje hiše odganjate. S perstom bodo zdaj ljudje kazali za mojo Urško, in kedó jo bo k sebi vzel, kadar jaz umerjem, kedó, če si jo ti ob dobro ime pripravil! Vso noč je prejokala, da je bilo vse zglavje mokro, kar ovila in ožela bi bila lahko solzé. Nisi mogel katere druge klicati?“

„Ona ni nič...“ hoče Tone izgovarjati se, a beseda mu v gerlu zastane.

Kovačka pa naglo neha plakati, stisne svoji suhi roki v pesti in se huduje:

„Če mi jo še enkrat ogovoriš, od blizu ali od daleč, populila ti bom lasé, izmolila ti vse nesreče“!

„Kaj pak“! odgovori Tone robato in se sili smijati ter odhaja po svojem potu.

Starka je še vpila za njim. Ali on je ni več poslušal. Šumelo mu je pa nekaj, kar je rekla, vedno po ušesih: „da bodo zdaj zavoljo njega ljudje s perstom za malo Urško kazali, da je vso noč pre-jokala zavoljo njega, tako da je bilo vse zglavje mokró“. Zavoljo njega. Pa zakaj! Ona vendar ni nič kriva. On tudi ne.

(Dalje prih.)

Zakaj je ljudje ne pusté na miru? Zakaj njo terpinčijo?

Pervič v življenji se je Tonetu zadelo, da je ta svet celò hudoben svet in nič vreden. Rad bi se bil jezil nanj ali zmérom mu je na misli prihajala ona mala deklica, ki sê joka zavoljo njega. Kaj vendar vse stori jedna izgubljena vreča moke! Da nedolžni ljudje terpé in jokajo. Močno se mu jame smiliti uboga mala Urška, ki je bila še predvčeranjem tako vesela in lepa, a danes joka ..

Na planinah.

(Dalje.)

 nizki, černo okajeni koči pod robom na severni strani planine je postalo nocoj bolj živo kot navadno. Nabralo se je tu nekoliko ljudi in sicer bili so tukaj razen dijakov, planšarice Mine in mladega dečka, ki je pasel, še trije dervarji. Govorjenja je bilo dosti. Najpred je pripovedoval pastir, kako lepo so mu danes hodile krave, da mu jih ni bilo treba zavračati, ter da so vsi trije pastirji skoraj ves popoldan kozo bili; samo proti večeru so nabrali nekoliko planinskega mahu, pa so šli s kravami proti planini.

Kmaló pa se je govorjenje obrnilo na druge reči. Jelo se je pripovedovati o divjem moži, o škratu, o rudarskih jamah, o strahovih i. t. d. Vsak je vedel kaj povedati in je tudi hotel vsak najpervi pripovedovati. Da bi pa šlo bolj po redu, pravi Jože, naj se tako pripoveduje, da tist, ki kako reč začne, vse do konca pové, potem sme še le kedó drug kaj novega povedati. S tem

so bili vsi zadovoljni in začel je mož kacih petdeset let, Janez po imenu, ki je mnogo vedel povedati:

„Na Vratih“, pravi Janez (na Vratih se pravi planini na jugo-zahodnji strani ne daleč od Mojstrane, koder derži tudi steza iz Kranjskega na Gorisko), stal je pred več leti, tako vejo stari ljudje pripovedovati, neko poletje mlad pastir z živino. Bil je fant kacih šestnajst let star in takrat, ko je šel v planino, bil je prav krepak in čverst. Sam je bil tam in le redko je prišel kak človek do njega, ki mu je prinesel hrano ali družih potrebnih reči. Primerilo se je, da je moral, ko so mu pošla jedila, sam iti domóv po moke, soli in kruha. Ljudem se je doma čudno zdelo, da je pastir tako zmedel in slaboten postal, kar je v planini. Prašali so ga, ali je morebiti bolan, toda on jim pravi da ne, da je zdrav; samo dolg čas mu je v gorah, ker je vedno sam. Druzega tovariša ni,

kot vsak večer prihaja že delj časa čuden, neznan mož k njemu v gostje.

„Kakošen je“? vprašali so ga starši.

„Saj ga sam ne morem nikdar dobro ogledati“, pravi pastir. „Pride vselej zvečer, ko je že tema, kader spravljam živino pod streho. Včasih sedi pred kočo na tnalci, včasih pa gre naravnost v kočo, sede za durmi na klop in čaka, da pridem. Velik je in grozno močan mora biti. Orodja pa nima nikoli nobenega sè seboj in ne vem, kaj dela v gorah. Po obrazi in po životu je ves obrasten; oči ima debele in svetijo se mu kakor „leščerbe“ v glavi. Ne govori veliko, samo kruha me vselej prosi; pa zdaj si ga že tudi sam vzame, tako se je privadil. Zvečer, ko opravljam svojo molitev, pobegne vselej iz koče, noče z mano „žebati“, vedno sam molim. Potem pač zopet pride in leže k meni v pograd, pa zaspi kakor jaz. Zjutraj gre vselej zgodaj proč, navadno ga že ni, ko se zbudim. Do dné nikdar ne čaka. Pervi čas, ko je jel prihajati, sem se ga nekoliko bal, ker je jako čuden videti, zdaj sem se ga pa že privadil, ker mi nič hudega ne stori“. Tako je pravil pastir. Ljudem je bilo pa precej jasno, da je to divji mož, in šli so starši precej gospod — „fajmoštru“ povedat, ter jih prašat, kaj je treba storiti, da bi se pastirju kaka nesreča ne pripetila. Odločilo se je za enkrat, da naj gre cerkovnik s pastirjem v planino in naj se prepriča, kako je stvar.

Šla sta torej pastir in cerkovnik od doma vzešči blagoslovljene vode sè sabo, ako bi je bilo potreba zoper kako hudobno stvar. Zvečer je prišla živina kakor po navadi h koči; pastir jo spravi pod streho, pa še ni imel vsega opravljene-
nega v hlevu, ko se je stemnilo. Cer-

kovnik je sedel v koči in čakal. Priplazi se divji mož, sede v koči na navadni prostor in vzame nastavljeni mu kruh ter ga pojé. Groza je obsla cerkovnika, ko je zagledal divjaka, tako da bi bil izbežal, ko bi bil sam. Divjak ni govoril nobene besede, potegnil je iz koče, ko sta jela pastir in cerkovnik večerno molitev moliti. Še le ko sta legla in ko je ogenj na ognjišči ugasnil, primolila se je dolga stvar globoko priklonjena skozi nizka vrata, in legel je divji mož v pograd kakor po navadi k pastirju. Cerkovnika je bilo tako strah, da ni mogel spati, kakor je sam pripovedoval, in da se je vso noč od samega strahu potil. Kaj tacega še ni bil doživel, čeravno je bil že vsako uro po noči v taci krajih, kamor je marsikoga družega po dnevu strah iti. Proti jutru se divji gost zopet zgodaj izgubi kakor po navadi. Cerkovnik je doma in v župniji vse povedal kaj je videl in koliko strahu je moral prestat. Vso to reč so gospod župnik škofu naznanili in prašali za svet, kaj je treba storiti, da se pastirju kaka grozovita nesreča ne prigodi. Dobili so ukaz, naj gredo sami v gore in naj neznanega moža zaroté, da bode povedal, kedó je in kaj hoče. Res gredó gospod s cerkovnikom v planino. Opravili so neko molitev in poskropili so vso kočo z blagoslovljeno vodo še predno je divji mož prišel. Zvečer pa, ko je prišel, vprašali so ga gospod župnik v imenu Boga očeta, sina in sv. duha, kedó je in kaj hoče. Tako so ga hudo privili, da je moral odgovoriti in je takole govoril: „Jaz sem eden tistih zaverženih angelov, ki so bili zavoljo napuha iz nebes pohneni. Ostalo nas je nekaj v zraku, nismo prišli do pekla. Zdaj pa hodim jaz kot zaveržena

stvar brez pokoja in miru ob belih skalinah in se klatim po černih gozdih. Tega mladeniča zavoljo tega obiskujem, ker je nedolžen, pravičen in dober človek in jaz laže prenašam grozne težave in zaslužene kazni v njegovi družbi. Hudega mu ne bom ničesa storil*. Tako je divji mož govoril in gospod so mu prepovedali delj časa tu ostati in še naprej sem hoditi. Res izgubil se je še tist večer in ni ga bilo več. — Tako sem slisal stare ljudi pripovedavati*, pristavi Janez sklenivši povest.

Govorilo se je še mnogo, predno so šli dervarji, pastirji in dijaka spat. Nekateri so dejali, da to so izmišljene stvari, drugi pa so zopet terdili, da je vse mogoče, ker stari ljudje se niso legali in so tudi mnogokaj čudnega doživeli. Pripovedovalo se je še o strahovih, na katere pa nobeden ni hotel verovati, še celo pastirji ne, samo Mina je terdila, da straši gotovo in da tudi spomin pride, predno kedó umerje.

„Da na strahove ni verovati“, pravi Janez, „tega vas jaz lahko prepričam, ako vam povem kar sem sam doživel. Kolikokrat me je strašilo, ko sem še vse noči kolovratil po vašéh! Se vé ko sem se pa prepričal, bilo je vselej kaj družega kot strah. Doli v Grabnu, koder se gre iz G. na P. me je enkrat naviralo. Vsak vé, kako je tam dolgočasna pot in znano je med otroci, ženskami in bojazljivci, da tam doli straši. Pra-

vijo, da na potoci večkrat bela žena okolo enajste in dvanajste ure po noči pere. Bilo je enkrat spomladi, ko grem iz G. na P. domóv, se vé pozno po noči. Bil sem precej dobre volje, šel sem pa prav tiho, čeravno rad pojem, kedar sem sam. Kar zagledam doli v Grabnu, ravno nasproti lese, tam blizu potoka, kamor ženske prat hodijo, nekaj belega. To je tista bela žena, mislim si in stopam počasi dalje. Tema je bila. Vedno gledam le v belo stvar, da bi mi ne izginila, in deržim roke naprej, da bi leso otipal in da bi se ne zaletel v njo. Tako tipljem po lesi, da bi jo odperl, kar zadenem na nekaj živega, na nekaj kosmatega. Ustrašil sem se in zakričal sem, pa kar je skočilo nekaj od mene proti beli stvari. Ta pa se premakne in zarahlja se ,hě, hě, hě. Zdaj sem pa vedel, pri čem sem. Našel sem tu Š—evo kobilo, pri kateri je stalo žebe. Kobila, stara sivka, pasla se je okrog plotovja, žebe je pa menda tam na poti malo zadremalo in se predramilo, ko sem ga za gobec zadel z roko. Videl ga pred nisem, ker je bilo temne barve in sem vedno gledal le na belo stvar. Ko je pa skočilo in je kobila malo zarazgetala, sem pa precej vedel, kakošen strah je to. Še nekatere bi lahko povedal*, pravi Janez, „vendar jih bom kak drugi večer, danes bo treba spat“.

„Dobro“, odgovori Jože, „nekaj se mora ohraniti za drugikrat“.

(Dalje prih.)

Kralj Matijaž v slovenskih narodnih pesmih in pripovedih.

Spisal Simon Rutar.

(Dalje.)

Novo vojsko je začel Ulrik z avstrijskim vladarjem in nemškim kraljem Friderikom IV. (bratrancem Alberta II.). Temu je bila izročila vdova Elizabeta varstvo čez svojega sina Ladislava Postuma. Friderikov brat Albert pa je bil čestilakomen in zahteval je za se varstvo, kakor tudi avstrijsko vojvodstvo. Pridobil si je mnogo zaveznikov in med njimi v prvi versti celjskega grofa Ulrika, katerega je oče, stari Friderik, z denarjem podpiral. Iz tega je nastala kervava vojska, ki je razsajala zlasti po slovenskih deželah. Ulrikov vojskovodja je bil Čeh Vitovec, ki je odvzel kralju Frideriku na Koroškem grad za gradom, le Sv. Vid se ni hotel podati. Na Kranjskem se je bojeval Ulrik sam, premagal Kerško, Lože, Mokronog in začel oblegati Ljubljano. A mesto se ni hotelo udati. Tudi iz Kranja so bili Celjani kmalu zapojeni in enako nesrečen je bil Ulrik pri Novem mestu. Zato sklene 16. avgusta 1443. s Friderikom IV. mir v dunajskem Novem mestu in se zaveže, vse pridobljene gradove nazaj dati. Ob enem obljubi Ulrik, da pripadejo vsa celjska posestva avstrijskim vladarjem, kedar izumerje njegov rod.

Še tistega leta oberne Ulrik svojo pozornost proti jugu, v Bosno. Mati celjskega grofa Hermana II. (Ulrikovega deda) je bila hči bosniškega kralja Štefana Tvartka. Ker ta ni imel moških naslednikov, sklenil je l. 1427. pogodbo s Celjani, vsled katere naj bode njegov naslednik v Bosni grof Friderik ali pa

njegov sin Ulrik. L. 1443. umre Štefan Tvartko. Ogerski Gubernator Ivan Hunyadi napne vse žile, da izpodrine Celjane v Bosni. Bal se je tako mogočnega sosedu, ki bi bil lahko še bolj odločno postopal nasproti Ogrom in jih prisilil ukloniti se Ladislavu. Zato je Hunyadi toliko časa obdeloval bosniške boljare, da so si izvolili drugega kralja (sibkega Štefana Tomažka). Celjani so bili zaradi tega zelo razkačeni in so začeli vojsko proti Hunyadu. Ta pa je v naglici zbral 15.000 mož in udaril z njimi na spodnje Štajersko ter požgal in opustošil veliko krajev. Zastonj pa je napadal Slovensko Bistrico. Vitovec ga je pregnal in mu sledil celo do Čakovca. (Orožen, Celjska kronika, str. 70—71.) Ker je bil Hunyadi tudi avstrijske kraje požgal, zbral je Friderik IV. svoje vojake in udaril z njimi na Oggersko, pa opravil je malo.

L. 1452. pristopil je Ulrik uporu avstrijskih stanov proti Frideriku IV. Ta upor je bil deloma opravičen, ker Friderik je bil slab gospodar z denarjem, omahljiv na vse strani in nedelaven nasproti svojim sovražnikom. Zlasti duhovski stanovi so bili zoper njega in ne smemo se čuditi, da se je tudi Ulrik zavezal soper Friderika. Vsi so upali takrat na mladega, mnogo obetajočega Ladislava in tega so hoteli stanovi iztergati iz Friderikovega varstva, da bi potem sami vladali v njegovem imenu. Oblegali so kralja v dunajskem Novem mestu in ga prisilili, da jim je izročil Ladislava 4. septembra 1452. Eno leto je

Z a p e č j ó .

potem Ulrik vzgajal mladega kraljiča in vladal mesto njega. Avstrijski plemič Einzinger je pa sam hrepenel po tej časti in je toliko časa deloval, da je izpodrinil Ulrika (28. sept. 1453.), kateremu je bil mladi Ladislav celo udan.

Grof Ulrik se je moral umakniti na svoja posestva v Celji. Pa le za malo časa. Avstrijci so se naveličali Einzingerjeve vlade in Ladislav je poklical svojega strijca nazaj na Dunaj (začetkom marcija 1455.). Od sedaj naprej si je prizadeval Ulrik uničiti stanovski upliv nasproti vladi in ukrepiti Ladislavovo stranko na Češkem in Ogerskem. Tu pa mu je bil nasproten slavni junak Hunyadi, ki je neomejeno vladal v svoji domovini. Ulrik ga je izkušal uničiti in ko je izprevidel, da to ne gre ni siloma ni zvijačno, hotel ga je z lepa na svojo stran pridobiti. Ali Hunyadi je bil previden in njegova stranka je začela sovražiti grofa. V začetku l. 1456. so napadli Turki zopet Ogersko. Samostanec Ivan Kapistran je navduševal s svojimi govori ljudstvo za boj proti Turku in stari Hunyadi je osvetil večer svojega življenja z lepo zarjo slavne zmage pri Belem gradu. Ali ne dolgo po tem umre za kužno boleznijo 11. avgusta 1456. Bil je velik mož in njegov narod ga občuduje in se ponosno ozira nanj.

Hunyadi je zapustil dva sina. Starejši Ladislav ni imel očetovih zmožnosti in drugi Matija je bil še mlad. Zato izvolijo Ogri grofa Ulrika za državnega oskerbnika. To je bila čast, po kateri je Celjan že dolgo hrepenel. Da bi se Ogrom prikupil, delal je velike priprave za vojsko proti Turkom in prepustil njeno vodstvo erdeljskemu vojvodi Ujlaku.

Ali na verhuncu slave in mogočnosti doletel je Ulrika nagel propad. Hunyadovci, katerih voditelj je bil Mihel Szilagy, čertili so Celjana in mu zavidali njegovo srečo. Podtikali so vsem njegovim dejanjem slabe namene in sklenili so iznebiti se ga, da bi zopet dosegli poprejšnjo oblast. Izvabili so ga torej v terdnjavo Beligrad in po kratkem prepiru ga je pobilo Ladislavovo spremstvo 8. novembra 1456. Ulrik se je moško branil, toda brez uspeha. Bil je zadnji svojega rodu.

Zgodovina Celjanov je zanimljiva zaradi hitrosti, s katero so dospeli na verhunc svoje imenitnosti; dalje zaradi tragičnih dogodkov v njih obitelji in zaradi naglega propada, ko so bili najviše vzleteli. Ni jim bilo dano počasi zapustiti svojo pridobljeno visokost in polagoma ugasniti, kakor sveča: končali so nepričakovano in siloma, enako goreči bakli, vtaknjeni v kervavo mlako. (Krones, Die zeitgenössischen Quellen zur Geschichte der Cilliergrafen, pag. 3.).

Iz kratkega pregleda zgodovine zadnjih Celjanov smo se prepričali, da je ta mnogo zapletena in tesno zvezana z osodo slovenskega naroda. Njih posestva so bila raztresena po vseh slovenskih deželah. Na Kranjskem so imeli na pr. sedemindvajset gradov in mest, na Koroškem osemnajst! Ravno tako obširno je bilo njih imetje na Hervaskem. Vse Zagorje, okolica varaždinska, zagrebska, koprivniška, svetojurska, kostanjiška i. t. d. je bila celjska. Enako so imeli posestva med ogerskimi Slovenci in tudi dalje proti Donavi. Tako so Celjani po nekakem družili vse Slovence in pripoveduje se tudi, da so se bili začeli imenovati „vojvode vseh Slovencev“.

(Dalje prih.)

Spomini s pota.

(Dalje.)

Kola leté, silni prah se dviga za njimi. Solnce se je pomeknilo že visoko in pripeka živo. Konje je oblił znoj, a nam se suši gerlo. Ljud in žival potrebuje odduška in okrepe. V bližnjem selu Nartu se ustavimo in poskačemo z voza. Nismo še dobro pretegnili oterplih udov in zastalih sklepov, že se je izšetal pred nas vredni župnik, pozdravlja nas prijazno in vodi v svoje dvore. Njegovi gosti smo. Prišedši v gornje hrame, predstavim vas, kot stari gost in znanec, gospodu domačinu, kakor se pristoji. Pozdravlja vas še enkrat in vam zagotavlja, da vas je vesel in da ste mu dobro došli, kar mu smete do pike verjeti. Posedamo. Začne se razgovor legak, ugoden in neprisiljen. Govori se o politiki, literaturi in časopisji, razpravljajo se naše potrebe in slabosti, navade in razvade in to in ono, na kar nanese beseda. V tem je nadošlo še nekaj gostov, katere je domačin poklical iz sosedstva, da bode društvo večje in živahnije. Seznanimo se tudi z njimi. Čas mineva hitro, poldan zazvoni in zovemo nas na obed.

Hervatom se mora priznati, da umejo uživati božje darove. Hervški obed je „gospodski“ obed, obilen je in preobilen, zraven pa tudi okusen in slasten, pripravljen po vseh zakonih kuharske umetnosti. Med posameznimi jedili je zmerom primeren presledek, da se vmes tudi lahko katera reče, in se potem toliko slajše pije. Takov obed spremeni se navadno v južino, h kateri na konci pogostoma — tudi dolzega poletnega dne — užgô sveče. Društvo je Hervatu po-

trebno kakor ribi voda. Vozi se prek hriba in doline, da ga najde. V društvu pozabi na vse, tudi na službo in dolžnost. Društvu za voljo stori vse. Hervška poslovice pravi: Društvu za voljo se je tudi frater (pater) oženil.

Nikaj na svetu lepšega ni.
Nego kod stola veseli svi.

poje Zagorec in vsacemu Hervatu so iz duše vzete verstice:

Poleg navade stare
Društvo se sabralo je,
Bilo, ne bilo na paré,
Samo da veselo je.

Hervat je v „društvu“ velik prijatelj reda in natančnosti. Vse ti bode preje oprostil nego kakov prestopček tega reda, rajši se sporeče s teboj, nego bi ti dovolil, da se odtegneš kaki zdravici. In dasi vsak vsacega nadzira, da ne bi morebiti kedó kakov kanec premalo izpil, mora vendar vsako društvo imeti svojega „stola ravnatelja“, komur so dane vse oblasti. On nazdravlja in napija, vlada in ukazuje, kaznuje in milosti upornike. Kakor buče v panji ne mogó biti brez matice, tako tudi hervško društvo ne brez ravnatelja.

Po juhi ustane domačin, natoči si do pol kupice vina in pozdravlja „lepo društvo“, ki ga je denes počastilo in želi, da bi se kolikor mogoče ugodno zabavljalo. Da se pa vzderži neki red, prosi, ker bi on sam utegnil biti zaprečen po družih opravilih, svojega prijatelja in pobratima J. J., da bi namesti njega po starodavnem običaji „ravnal“ to krasno društvo. Ob enem mu na-

znani, kateri gost je denes pervikrat pri njegovi mizi.

Tako imenovani „stola ravnatelj“ natoči si tudi do pol kupice, zahvali se domačinu za to častno poverjenje in veli, da prevzame to kolikor lepo toliko težko nalogo, kateri bode po svojih slabih močéh skušal zadovoljiti; da jo prevzame toliko rajši, ker je prepričan, da ga bode društvo lepim posluhom in natančnim izvrševanjem podpiralo in mu tako njegov posel olajšalo. Ker pa je društvo mnogobrojno, izprosi si v pomoč ljubeznjivega prijatelja J. J., da bi stopil na njegovo mesto, ako bi mu moči opešale. — „Živio“! odzovejo se gosti.

Ta pomočnik imenuje se „fiskus“. Njegova dolžnost je posebno ta, da se v redu pije, to je: da v kupicah ni nikakoršnih ostankov ali „šotarjev“ in da kupica — kedar se ima piti iz polne — nima „uha“, to je, da je polna do roba. Gledati mu je tudi na to, da si ne bi kedó dolil vode, kedar je izdana zapoved, da se ima piti „suho vino“.

„Prosim, da si vsak natoči po volji“, oglesi se ravnatelj. — Zgodi se.

„Da nam Bog poživi našega predraga prijatelja J. J. In da mu bode lepše živeti in slajše piti, Bog ga poživi z milo in krasno gospodično (gospo) J. J.“

Ako so v društvu tudi ženske, davajo se najprej te kot družice, potem pa druge zunaj društva. Ravnatelj gleda, da vsacemu ugodí z družico, kar največ more, sosebnó ako je moški, komur velja napitnica, še mlad in neoženjen. Ako ravnatelj sam ne vé, skuša izvedeti pri družih, katera bi mu mogla potresti serce. Navadno se pridevajo kot družice glasovite krasotice iz okolice ali iz onega mesta, odkoder je nazdravljeni

gost. Vsak rod in vsak kraj ima po nekoliko tacih slavljenih družic, za katere se tečajem nekaterih let na stotine veder vina popije.

Nazdravljeni gost terkne najprej sè svojo družico, ako je v društvu, in jej reče nekaj laskavih besed, potem pa po redu z vsemi pri mizi. Vsi izpijò, kar so si za to zdravico natočili. Takoj na to, mora se gost zahvaliti za zdravico. Natoči si polno kupo „suhega“ vina, ustane in reče: „Za napito zdravico se lepo „cifrasto“ zahvaljujem v imenu moje družice kakor tudi v svojem. Rekši to izverne polno kupo.

Tako gredo te osobne zdravice po versti, dokler se vsi ne obredijo. Ravnatelj nazdravi fiskus. Ako je društvo posebno mnogobrojno, nazdravi se dvema ali trem ob enem.

Za osobnimi zdravicami pride na versto domovina. Pri tej napitnici razvije ravnatelj vso svojo govorniško zmožnost — in to če pri Hervatih nekaj reči. Govor konča z besedami: Pijem in izročam prijatelju J. J. Ta si natoči polno kupico, vstane in skuša v daljšem ali krajšem govoru v napito zdravico vplesti še kak nov govorniški cvet, potem pije in izroča komurkoli iz društva. In tako prehaja zdravica iz rok v roke, da pride do zadnjega, kateri jo zopet vrača ravnatelj v roke. Za domovino pije se „suho“ vino in sicer zmerom iz polne kupice.

V tem je prišlo na mizo neogibno kislo zelje sè slanino. Jako znamenit trenotek v hervaškem obedu. Iz steklene omarice ob steni izbral je domačin izmed mnogih lepo pisanih in brušenih, večkrat celò dragocenih kup eno, večo ali manjšo, kakor je namreč junak, ki jo bode moral izpiti. Resnici za voljo moram pa do-

staviti, da rajši izbere večo nego manjšo. Brani se ali ne brani, nič ti ne pomaga. Izpiti jo moraš, starodavni običaj zahteva to žertvo od vsacega, ki pervikrat stopi v hervaško hišo. Ta kupa je namreč „bilikum“, po kateri si, izpivši jo, osvojiš vse hišne pravice. Okoli mize nastane neka praznična tihota; vse oči so z nekim strahospoštovanjem vperte v to kupo, ki je v vsem — zlasti pa v svoji velikosti — pravi simbol hervaške gostoljubnosti. Ravnatelj jo prejme iz domačinovih rok, naliije jo do roba z zlato kapljico, postavi jo na plitvico in poleg ključ od hišnih vrat v znamenje, da ti ta kupa enkrat za vselej odpira vrata gostoljubne hiše. To je v kratkih besedah misel dolzega govora, s katerim se ravnatelj zdaj obrača do tebe ponudivši ti v domačinovem imenu „bilikum“ ali čašo „dobrodošlico“. Ti si — to se vé da — globoko ganen od tolike prijaznosti ter se z najlepšimi besedami zahvaljuješ za izkazano ti čast. Sam v sebi pa govoriš: „Duša v stran! ploha gre!“ in iztreseš vino v se. No ker je kupa trebušna in globoka, ni ti je treba izpiti na dušek, ravnatelj ti milostno dovoli, da se smeš dvakrat ali trikrat oddehniti, samo to pazi, da kupe ne postaviš na mizo, predno je nisi izpraznil do dna, ker sicer bi ti jo ta ali on prepostrežni sosed zopet do verha nalil. — Hervatje mnogo deržé do tega starodavnega običaja, v nekih hišah sem videl celo zlato knjigo, v katero se vpiše vsak, ki je tu dobrodošlico pil.

Ko je to odpravljeno, oglasi se z nova ravnatelj: „Gospoda! čas hiti, a dela (razumi polnih verčev) je še dosti. Nazdravili smo domovini, ali domovina sama ob sebi bila bi pusta in prazna, ko ne bi imela čestitih in slavnih sinov....“

Po teh uvodnih besedah pride na posebno zaslužne može in konečno nazdravlja „pervemu sinu domovine“ bi-skupu Strossmayerju. Ta zdravica se sprejema z največo navdušenostjo. Ravnatelju ni treba še posebe opominjati, da se ima piti „suho“ vino in „iz polnega“, to se razumeva samo ob sebi, takisto tudi, da se vsak, predno pije in dalje napiva, trudi z večo ali manjšo zgovornostjo po mogočnosti slaviti zasluge tega narodovega ljubljenca. Na Hervaškem od leta 1860. ni društva, v katerem se ne bi Strossmayerju napijalo, razen morebiti v hiši kacega zagrizenega madjarona.

Društvo prihaja glasnejše, ravnatelj mora opominjati na posluh. Nova zdravica je na versti, zdravica, ki užiga zlasti samce, mlade in stare. Napija se krasnemu spolu. Vse zatvornice govornišstva so zdaj odperte in vse mogoče strune navija se Preširnovega godca hvala, ki jo daje ženskam, namreč:

Da one samé nam ur'jo roké,
Da one samé nam glave vedré.

Pri naslednji napitnici, ki velja prijateljstvu, so gosti že vsi več ali menj v onem blaženem stanju, v katerem se človek, pozabivši vse brige in težave, čuti v resnici srečnega. Vse je razdragano, vse se topí v milini. Sorodne duše se najdejo, serca se odpirajo, skle-pajo se bratinstva. Starsi ponudi, mlajši sprejme radostno. Pa to se ne opravi tako natihoma. Vsak si izbere svojega svedoka (pričo), kateri potem, ko sta nova brata izpila čašo bratinstva in se izljubila, to novo zvezo poterdi s polno kupico „suhega“ vina. Verba movent, exempla trahunt. Najdejo se še drugi „bratje“, ki se morebiti vidijo denes pervikrat in Bog vé, ali se bodo še kedaj.

Takim se lahko primeri, da se čez leta več ne poznajo ali se vsaj neté poznati. Ker se brati vse križem, prederzne se celò mladič, ki je v kupici vtopil vso dostojnost in skromnost, in ponudi bratinstvo zrelemu, izkušenemu možu. V her-vaških društvih moreš dostikrat čuti, kako golobrado „momče“ tika častitljivega starca.

Društvo postaja nemirno in bučno, podobno je bučelnemu panju, predno roji. „Posluh! gospoda posluh!“ viče ravnatelj. Društvo se nekoliko umiri. „Bog nam poživi dom i rod, vse znance i prijatelje; Bog poživi vse, kar je komu milo in drago, sercu priraslo in priverženo, bivše, sedanje in bodoče. — Ta zdravica bodé vanderček“. Ravnatelj pije, natoči zopet in izroči sosedu na desni. ta zopet sosedu in tako naprej. To je vanderček. Ženske seveda ne pijejo, vsaka si izbere moškega, ki pije namesti nje.

Te zdravice so navadne v vsakem društvu. Razen teh so pa še druge posebne, kakor jih zahteva čas, kraj ali osobiten povod. Ako se slavi kak god,

nazdravi se godovnjak ali godovnjača trikrat in dosledno mora se trikrat zanj ali za njo piti.

Pravico nazdravljati ima sam ravnatelj in fiskus. Ako želi kedó drugi kaj nazdraviti, mora imeti dovoljenje od ravnatelja, pred pa mora dati „štempelj“, to je: izpiti mora nekoliko vina. Ako kedó ne vé, kaj je bilo nazdravljeno, mora piti „kazen“, katero mu odredi ravnatelj.

Kedar je ravnatelj izcerpil vse zdravice, ali kako vidi, da se društvo ne dá več „ravnati“, zahvali se in oglasi „republikó“. Zdaj sme vsak govoriti, ako le najde koga, ki ga hoče poslušati. Te divje zdravice so navadno zamotane v govore, ki so sicer malo jasni in večidel logiki v oči drezajo, zato so pa toliko daljši.

Kar je pravih vinskih mušic, vsedejo se še v ožji krog in terdè, da se jim je še le zdaj „piliš“ odperl, drugi se razhajajo. Na razhodu pije se še zadnja čaša, da bi se skoraj zopet videli, ali kakor se glasi terminus technicus: Sae-pius et amplius.

Fr. Poljanec.

(Dalje prih.)

P o g o v o r i.

XII.

Kako je bilo, ko smo bili prišli mi njega dni pervikrat na Dunaj? Sošolci moji — saj nekaj jih je vendar še živih, dasi strašno malo! — naj se zamislijo v tedanje čase ter mi pričajo, da je res, kar govorim. Ali smo prvo leto v družbi svojih tovarišev sedali v kot za mizo, kjer je starešini mesto in drugim odličnim možém? Ali smo tu glasno in širokoustno vrivali se v razgovore? Ne,

molčè smo sedeli in od strani véno poslušali ter čudili se bolj ali menj modrosti svojih staréjih tovarišev, veseli in hvaležni jim, da nas le terpè v svoji čestiti družbi. Tako strogega hijerarhičnega reda ni bilo v naših družbah, kakoršen gospoduje v nemških dijaških društvih, vendar je vsak izmed nas vedel, kje mu je mesto, kedaj mu je molčati, kedaj govoriti. In ko sem pozneje kakor „stara

hiša^e zahajal v dijaške družčine, kako veselje je bilo bivati med mladino! Vedno se je kaj pametnega govorilo, kaj resnega razpravljalo in vse to v najlepšem redu. Tu sem imel priliko opazovati, da so bili zmérom najskromniši oni, kateri so bili največ vredni, da so mladeniči, kateri bi bili mogli najprej kaj pametnega, jedernatega govoriti, najraje molčali in poslušali. Dasi me silno mika, imen navajati ne smem. Z veseljem se spominjam še zdaj lepe verste takih večerov, bodi si v kaki gostilni ali pa pri meni na domu in rad mislim, da ostanejo ti večeri temu in onemu mojih mlajših tovarišev v enako prijetnem spominu. Tega ne pravim, da bi samega sebe hvalil, to bodi rečeno v hvalo onih, na katere meri.

Ali bi bilo kaj enakega tudi zdaj mogoče? Kakor poznam dandanašnjo mladino, moram naravnost reči, da ne. Druzega duha poln je naš sedanji mladi rod. Kje je zdaj tista, rekel bi ljubeznjiva boječnost, tista skoraj otročja neukretnost in okornost, ki tako lepo pristoji neizkušeni mladini! — Kako prosto, kako samo-vestno se zdaj vedó mladi ljudje in kako govoré!

Ali so se več učili nego smo se mi nekedaj? Tega vprašanja nočem reševati. Ali to je gotovo: kar imajo modrosti in učenosti, znajo prodajati mnogo bolje, svoje mnogoverstno blago razkladajo, hvalijo in ponujajo človeku kakor pravi tergovci — v 27-krajcarskem bazaru! To so ostre besede, ali jaz ne morem pomagati; sklenil sem govoriti, kakor mislim. Zgodilo se mi je zadnja leta, ne samo enkrat, da sem bil v dijaškem društvu. Káko življenje in gibanje, káko besedovanje! In ko sem popraševal, kedó je ta in tá; ki tako oblastno govori,

slisal sem, da so bili največ pervoletniki. In kedó je bil najglasnejši med njimi? Mlad človek, ki je bil prišel v društvo naravnost s kolodvora, ki si ni bil preskerbil še prenočišča za tisto noč. In zgodilo se mi je zopet, ne enkrat! da se mi je na domu ali zvečer v gostilni mlad človek „predstavil“, z obsirnimi, precej nepotrebniimi pokloni: kaka čast ... kako si je želel i. t. d. ... on da je Zmagoslav Srakoper, ki je spisal ali hotel spisati to in to ... „noris nos, docti sumus ...“ Nato začne kakor bi jéz odperl, beseda besedo pobija, toliko presledka ne pušča v svojem govoru, da bi jaz katero svojo vmes vtaknil; samo kimati morem in nasmehniti se zdaj pa zdaj ter na tihem stermeti in čuditi se njegovi preučenosti. S kratka: véde se prav kakor tist sitni gostobesednik Horacijev iz sat. I. 9: „Ibam forte via sacra ...“ Ko se je utrudil, poslovi se prav kordijalno, sam sè seboj zadovoljen, češ; temu sem pa pokazal, da bode vedel, kaj smo mi!

Pokojni Simon Jenko ni bil na glasu zaradi posebne skromnosti; zgodaj že se je „čutil“, bratil se ni s komur si bodi, zlasti meni se s konca ni rad približaval, kakor človeku, ki ima svoje misli in sitno navado, da rad vsako stvar od vseh strani ogleda, predno jo hvali. In vendar ko je bil v prvič sklenil na svetlo dati svoje pesmi, ponižal se je toliko, da mi jih je izročil v pregled. Izrekel sem mu svojo sodbo: med mnogimi plevami mnogo dobrega zernja, lepe misli v nedoveršeni obliki, jezik nepravilen ... vse je predelati treba. Hudo sem se mu zameril s tem izustilom, kaj takega se ni nadejal. Ali pesmi v tedanji obliki vendar ni dal na svetlo, in to je bilo pametno; ko bi bil to storil,

ne vém, kako bi bilo z njegovo pesniško slavo. Rekel ni nič, ali pesmi je predelaval in predelaval na tihem; in še le čez nekaj let jih je izročil pokojnemu Mandelcu in meni s „polnim pooblastilom“, naj izbereva iz debele, čedno pisane knjige one, katere meniva da so tiska vredne. In bilo jih je tiska vrednih lepo število; imele so zdaj čisto drugo lice. Ali mi s tem slavo kratim? Gotovo ne v očéh pametnega človeka, ki vé, da je tudi geniju treba dela in truda, ako hoče kaj doveršenega doseči. Tudi Jenko si je dal kaj dopovedati in on ni bil Zmagoslav Srakoper!

Sè syojimi „obrazi iz narave“ si je bil zdaj tudi že pokojni J. Ogrinec še le prav ustanovil pisateljsko imé. Zanimljivo bi bilo slišati, kako so se rodili ti obrazi. Naj povem samo toliko: po dvakrat, trikrat, ako treba, je z veseljem predelaval svoje spise in miroval ni, dokler niso dobili lica, kakoršno se je zahte-

valo. Po cele strani si je dal mirno prečrtavati, in časi take, ki so se njemu najbolj zdele. Enako se je godilo z njegovo igro: „V Ljubljano jo dajmo“! Zares, njegove skromnosti, ukaželjnosti in pridnosti ne morem prehvaliti. Jaz sem prevérjen: ko bi bile te čednosti bolj razširjene med slovensko mladino, našel bi se tu pa tam še kak mož, kateri bi nam znal spisati kaj, da bi bilo podobno glasovitim „obrazom iz narave“.

Lahko bi mi bilo navesti še več enakih zgledov, todà še živih oséb nočem vpletati v svoje pogovore. Tudi sebe bi lahko zraven navèl, tudi jaz, lahko rečem, bil sem hvaležen vselej vsakemu, kedór me je v čem podučil, opozoril me kake napake; hvaležen sem bil za vsak dober svèt, če mi je tudi časi dan bil z neprijaznim obrazom. Žal, da jaz nisem imél take prilike toliko, kolikor bi si je bil želel v svojo korist. S.

Slovenski glasnik.

— Občna aritmetika za učiteljsišča. Sestavl in založil L. Lavtar, c. k. profesor v Mariboru. Cena 1 gold. V Ljubljani, natisnila Narodna tiskarna 1879. Nekaj poguma in požrtvovalnosti, ali recimo raji: mnogo rodoljubja je potreba pri nas možu, da se odloči spisati in o svojih troških na svetlo dati šolsko knjigo, ko je zdaj še tako malo upanja, da se uvede v šole, katerim je v prvi versti namenjena. Hvale smo torej dolžni g. Lavtarju za to podjetje. Ker poznamo g. Lavtarja kot izbornega strokovnjaka, lahko in radi priporočamo lično natisneno knjigo.

— Za pečjó, današnja podoba Zvonova, pride po neki posebni ironiji naključja, ravno v vročem poletnem času pred oči našim čestitim bralcem. Kogar bi to kaj motilo, naj si misli, da peč ni kurjena in privošči naj staremu možu kosiło, ki mu ga je prinesla dobroserčna vnukinja!

POPRAVA.

Na koncu spisa: „Spomini s pota“ v štev. 12. je odpalo: — pod kožo smo vsi kervavi.

Današnja številka se pošlje tudi onim, kateri naročila za drugo poluletje niso še ponovili. Uljudno jih vabimo, naj to, ako jih je volja, skoraj storé.

Odpravnništvo Zvona.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gold. za vse leto. 2:50 za pol leta; Napisi: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Herrengasse 110.

Izdaje in ureduje Jos. Stritar.

Tiskata: A. Keiss in P. Horn.